له کوټله ترکابله

(یونلیک)

Ketabton.com

فیروزخان صادق

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

(د کابل یونلیک)

فیروزخان صادق

۱۳۹۴ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: له کوتله تر کابله

لیکوال: فېروزخان صادق

خپروندی: د افغانستان ملي تحریك، فرهنگي څانگه

وېبپاڼه: www.melitahrik.com

ډیزاینګر: ضیاء ساپی

پښتی ډیزاین: فیاض حمید

چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپکال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحریك د خپرونو لړ: (۳۳)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانی ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د لوی کور افغانستان پر لور یو سفر

ښاغلی فیروزخان صادق نه یوازې یو ښه شاعر، ژورنالسټ، کالم لیکونکی، ریډیو پاکستان کوهاټ کې اوونیزه خپرونې پیشکوونکی، یو ښه انسان، دکوهاټ د بابرې باندې اوسېدونکی، د کوهاټ د سیمنټو کارخانې کې یو مزدورکار، یو محنت کش انسان ، یو خوداره سړی، په دې ټولو خوبیو باندې په رښتیا فیروزخان صادق دی، د پښتنو لوی کور افغانستان ته کوم سفر د استاد اسماعیل یون او د افغانستان د ملي تحریک په بلنه کړی وو ، د هغې ډېر حال احوال دوی پخپل یو نلیک کې بیان کړی دی، هسې خو هغه ټول ملګري چې دوی سره په سفر کې شریک وو ، هغه د دې سفرسلطاني ګواهان دي، خو زه یې پکې په ګواهۍ ورکولو کې ډېر باوري ګڼلی یم، نو ځکه یې ماته په دغه یو نلیک د څه لیکلو وړاندیز کړی دی.

د ټولو نه وړاندې به د سفرنامې (یونلیک) په هکله یو څو خبرې وکړو ، حمید وصال چې د انجمن ترقی پسند بنو په یوه غونډه کې کوم لیکچر ورکړی دی ، د هغې نه یو څو ټکې ستاسو په حضور کې وړاندې کوم، هغوی وایي؛ چې ژوند پخپله یو سفر دی، سفر د حرکت نوم دی، چې مختلف اړخونه لري لکه جسماني سفر، ذهني سفر، معاشي سفر، د انسان په فطرت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې چېنې ده او د خپلې بې چېنۍ په سوب انسان په یوه ځای کې تم شوی نه دی، سفر ډېر زیات افادیت لري، چې د انسان په تجربه او مشاهده کې اضافي کوی او سفر کونکی چې د سفر نه بېرته راشي، نو خپل کلي او قام ته نوي نوي خبرې راوړي او د مختلفو ملکونو او وطنونو د تهذیب، ثقافت او روایاتو نه خپل خلک خبروي، پخوا به د لیک لوست د نشتوالي په سوب سیلانیانو د خپل سفر حالونه په زباني توګه خلکو ته ویل او د دې نوو نوو خبرو په بنیاد نړۍ د ترقۍ او سنۍ پوړۍ ته رارسیدلې ده، نو د انساني ترقۍ په دې عمل کې د سفر ډېر لوی لاس دی، انسان به اول په پښو یا په ځاریو سفر کولو او هغه یو قسم د ستړیا سره مخ و، نو هغه ګاډۍ ایجاد کړو او بیا د سفر د نورو اسانولو د پاره یې جهاز ایجاد کړو او دا نن چې جهازونو په سوب انسان خلا ته ورسیدو، دا ټول د سفر کرامات او کرشمې دي. ده وویل چې وړاندې به سفرنامه تش د تاریخ او جغرافیې حصه ګڼلې شوه، سفرنامه نګار به چې څه ولیدل، نو د فوټوګرافر په شان به یې خوندي کول، خو نن د سفرنامه نګار پخپله په سفرنامه کې شامل وی، اوس د ده مثال د فوټوګرافر نه بلکې د انځورګر(مصور) دی، اوس دې پکې د خپلې مرضۍ رنګونه هم اچوي او خپل تجربات او مشاهدات او احساسات هم پکې ځایوي او ددې په بنیاد سفرنامه په تخلیقي صنفونو شمیرلې شي؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکې لیکي؛ چې ترڅو پورې چې پښتو کې د سفرنامې د لیکلو د روایت خبره ده، نو پښتو کې اولنۍ سفرنامه د خوشحال خان خټک منظومه سفرنامه سوات نامه ده، چې د سوات ښکلي مطالعه پکې وړاندې کړې شوې ده. دویمه سفرنامه د عبدالرسول د کشمیر یادېږي چې نایابه ده، د ابن بطوطه سفرنامه میاعمرالدین په ۱۹۰۸ م کې ژباړلې ده، د مرزا دوست محمد سفر نامه سراج الحج په ۱۹۱۱ م کال د میا محمد یوسف د فرائض حج او د نصرالله نصر د امب سفر په نوم سفرنامې هم یادولې شي. د هند د آزادۍ د تحریک په لړ کې چې کومې یادې سفرنامې مخې ته راغلي دي که څه هم چاپ شوې وروستو دي، هغو کې د خدائی خدمتګار سره تړلی یا د عبدالاکبر خان اکبر سفرنامه د روسی ترکستان او افغانستان سفرنامه چې ۱۹۵۸م کال کې چاپ شوی ده او د میا اکبرشاه د آزادۍ په تلاش چې ۱۹۲۰م کال چاپ شوې ده، د پښتو د ادب حصه ګرځېدلي دي، د باچا خان زما حج سفر نومې سفرنامه په ۱۹۲۲م کال کې لیکلی شوی ده، خو چاپ شوې وروستو ده، د حمزه بابا نوم په پښتو ادب کې ډېر معتبر دي، څلور سفرنامې یې پښتو ادب ته ورکړي دي، دې کې د کابل سفرنامه (منظومه) ده، بله یې نوی پښتون په نامه په ۱۹۵۷م کال چاپ شوې ده، چې دا هم د کابل سفرنامه ده، د حجاز په لور نومې سفرنامه یې په ۱۹۷۰م کال کې چاپ ده او د چوړ سفر یې په رهبر نومې مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې قسطوار چاپ شوې ده. پښتو کې د حج په سفرونو ډېرې سفرنامې لیکلې شوې دي، د ذکرشوو نه پرته د سید ضیا جعفری، حکیم عبدالوهاب خرکی، سید جعفرحسین رښتونی، میاعبدالرحمان لوګی، قندهار آپریدې سفرنامې د یادولو وړ دي، د سیده فانته بیګم زما سفرنامه چې پاک و هند نه علاوه پکې د افغانستان او یورپ سفرونه هم شامل دي. د پښتو په یادو سفرنامو کې ذکرکېږي، د طاهر آپریدي سفر پخیر ۱۹۸۵م کال او سفر مدام سفر ۱۹۸۰م کال په نومونو دوه سفر نامې چاپ دي، د آسیر منګل د اماراتو سفر، د محمود آیاز دیدن نه ناوخته راغلو، د افضل شوق اووه ګامه مزل او سفر په واورو، د محمد سراج پیښورنه کلکتې پورې چې هغه دغه سفر د سوبهاش چندربوس د سل کالیزې په پروګرامونو کې د ګډون کولو په غرض کتابي شکل کې راغلي دي، دې نه علاوه محمد نواز طائر د حاتم طائي سفرنامه هم ژباړلې ده، چې په ۱۹۸۹م کال کې شائع شوې ده.

دا وو د سفرنامو یو لنډیز چې حمید وصال ډېر په کړاو راغونډه کړې وو.

دا د کال ۲۰۱۳م کال د مارچ میاشتې واقعه ده، چې د افغانستان د ځوانانو ملی تحریک او د ژوندون تلویزیون د استاد اسماعیل یون په بلنه موږ یو څو ادبي ملګري د کوهاټ نه سحر وختي روان شو، عبدالرحمن افغانیار، فیروزخان صادق،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر صابر شینواري، جان محمد زرګر، شیررحمن بیتاب راسره ملګري وو، طورخم ته په ډېرو کندو کپرو ماسپښین ورسیدو، د لوی کور افغانستان د سفر دومره تلوسه وه، چې د سفر کړاو راته داسې نه ښکاریدو، چې ګوندې مونږ ډېر په تکلیف راورسیدو، بیا هغه وخت خو زمونږ ټوله ستومانی ووتله چې کله د طورخم په برید راته د سترې مه شئ لپاره استاد اسماعیل یون صیب پوره پوره بندوبست کړې وو، د ګمرک لوی رئیس راته دومره تود هرکلی اووی، چې داسې ښکاریده چې لکه مونږ خپل کور ته راغلی وو او حقیقت هم داسې ده، چې د دربو ورځو په استوګنه کې مونږ دا نه دي محسوس کړي، چې مونږ مسافر یو بلکې داسې مو شمیرلی ده، چې د سحر کورنه ورک ماښام کور ته راغلي یو، په ګمرک کې راسره حسینه ګل، وارث خان نایاب، شاهد الله احساس هم ملګري شول، هلته د چاروا کو سره د دواړه هېوادونو په هکله تاوده بحثونه وشول، خو غم او خوشحالی مو یوه ده، د یو بل ټکونه مو پیغور نه دي ګڼلی بلکې دا مو د یو بل شریک غم ګڼلی، چې څنګه دا ګمرک نه په فلائینګ کوچ کې کیناستونو سمدستي ډاکټر صابر شنواري د افغانستان د بېلابېلو سیمو تاریخي معلومات رابرسیره کول شروع کړل، ان تر خاص کابل ښار پورې دوی به د هرې علاقې تاریخی حوالې بیاناوه، داسې محسوسیده لکه د افغانستان د تاریخ یوه غړیدونکی

(c) ketabton.com: The Digital Library

انسائیکلوپیډیا مونږ سره روانه ده، هر لمحه به مونږ د هرې سیمې تاریخ پخپلو سترګو لیدو، په ټوله لاره ځای په ځای لوی لوی هوټلونه جوړ شوي وو، د بهرنیو ملکونو اوبه، شربتونه، خوراکي څیزونه او د مسافرو د پاره ټولې آسانتیاوې موجودې وې، خو د افغانستان روایتی ترخې چای به ډېرې کمې ملاویدې، خلکو به د الوګانو چپس، پکوړې، دیخ شربتونو بوتلې ډېرې خوښولې، هلته د ځایي اوبو په ځای به د بهرنه راغلی اوبه زیاتې خوښولې، وجه ئې دا وه، چې د خلکو اقتصادي حالات هم ښه شوی وو، بله دا چې د کابل خپلې اوبه د استعمال نه وې، د کابل ښار دا سې ښکاریدو لکه مونږ چرته یورپ ته راغلی وو، موسم دا سې خوندور وو چې شپه مو ډېره په آرام تیره کړه، سحر وختی په لوی هوټل کې ډېر منظم سمینار وو، ۲۹ لیکوالانو او منورینو خپلې ویناګانې وکړې، هر چا ته به یو ټاکلې وخت ورکول کېدو، زیات نه زیات لس دقیقې او که چا به خبره اوږدوله، نو د بندار کوربه ورته غږ ورکړو، ډېرې لوی لوی سکالران پکې د افغانستان د ګوټ ګوټ نه رابللی شوی وو او دا سې دا سمینار ډېر په منظم ډول پای ته ورسید، د غرمې ډوډۍ انتظام شوی وو، هلته چې خلکو مونږ ته کومه مینه راکړه، تر اوسه مې هغه نه هیریږی، بیا د ژوندون ټیلویژون ته راغلو، د اسماعیل یون میرمنې د ماښام د ډوډۍ کړې وه، دویمه ورځ د کابل ښار په سیل اووتو، ډېر تاریخی ځایونه مو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولیدل، خو ما چې هلته د ځوانانو هلې ځلې ولیدې نو دا مې محسوس کړه، چې راتلونکی وخت کې به د ځوانان د هیواد واګې سمبالوی،هر ځوان دوه دوه نوکرۍ کولې، لیک لوست هم کوي، د نوو رسنیو سره کلکې اړیکې لری ، د نړۍ په سیاست ښه پوهه لری، د پښتو سره په انګلیسي هم ښه عبور لري، زړو افغانانو په مخونو د زوړ افغانستان ښې نښانې جوتې ښکاریدې، د پنځه دیرشو کالو د خارجی یرغل او داخلی جنګ باوجود هم د ولس د ځوانانو ارادې ډېرې لوړې ښکاریدې، د ملی تحریک په کوششونو ځای په ځای د چوکونو نومونه د پښتنو اتلانو په نوم لیکلی شوی وو، سره د دې چې وخت په وخت ورته ډېرې ستونزې مخې ته راغلې وې، خو دوی ددې هیڅ پروا نه ده کړې او خپل مرام ته یې ځانونه رسولي، په کابل ښار کې ډېرې لویې لویې هوټلې، مارکیټونه، شادی هالونه، پلن پلن سړکونه، د نوو نوو ګاډو پکې درز دروز داسې منظر پیش کولو لکه دلته هر ورځ وادونه کیږی، امن وامان پکې ډېر وو، خو بیا هم پولیس ځای په ځای د هر قسمه پیښو ته تیار ولاړ وو، درې ورځې مونږ داسې تیرې کړې چې سحر او ماښام به چرته نه چرته یو نه یو بنډار وو، دا هر چا دا خواهش وو بلکه ډېره مینه وه، چې دوی غوښتل چې مونږ پخپلې میلمستیا ونمانځی خو وخت به مونږ ته اجازه نه راکوله، داسې درې ورځې تیرې شوې لکه خوب،زمونږ ملګرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خپلې کډې وتړلې، بیرته خپلې خړې پختونخوا تـه روان شو، او داسې چې تر اوسه پورې مو هغـه مینـه هیـره نشـوه کومـه چې مـونږ د ځـان سره راوړې وه او یـوه ملامتیـا ځـان سـره هغـې سیمې ته راوړه، چې دا افغانان ورونـه مـونږ تـه څومره د قـدر پـه نظر ګوري یعنی بیخی د ورونو په سترګه او زمـونږ سرکار ورتـه د ترهه ګر په نظر. دلتـه مې زړه ډېر خراب شو، او ترڅو چې دا رویــه او انســانی تــذلیل وي، نــو د دواړو ملکونــو یوبــل ســره اړیکې امکـان نـه لـري، چې هغـه د ورولـۍ رشـته دوام ولـري، حیران په دې یم چې دواړه هیوادونه یو بل سره دومره تړلي دي، چې د ښه او بد تاو یې یو بل ته خامخا رسي، خو پـه پاکسـتان او افغانستان دواړو کې داسې قوتونـه شـته چې هغـوی هیڅکله د دواړو هیوادونو تر مینځه کلکه ورولي او مینه قـائم و دائـم وي، په دې کې هیڅ شک نشـته چې بهرنـی او داخلی قوتونـه همیشـه داسې کوششـونه کـوي، چې د دواړو هېوادونـو تـر منـځ داسې کـړکیچن حـالات روان وي، دا دغـه نـاوړه کـار غندنـه یـوازې پـه دعـا نـه بلکـه دوا پکـار ده. بایـد دلتـه یـو خبره ورزیاتـه کـړم چې پښــتون پــه دې ســیمه کــې د ټولــو نــه آرزان څیــز دې او بهرنیــو قوتونو ته د داسې قـام ضرورت وو کـوم چې دوی ډېـر پـه آسـانه استعمالوې شې، نو ځکه هره لوبـه د دلتـه شروع کیـږی، د مثـال په توګه د پاکستان د کرنسی په نوټونو کې د ټولو نـه کـم نـوټ د لسو روپو دې په کوم چې د باب خیبر تصویر چاپ شوی دی او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو په نوټ د قائداعظم د قبر تصویر دي او هم دا رنګې د پنځه سوه نوټ باندې شاهی جمات تصویر دی، د دې مطلب نور څه کیدي شی چې د ټولو نه آرزان بیعه پکې پښتون دی چې په لسو روپو هم آخستلې شی.

د تیرو څو لسیزو راهیسې دا هرڅه مونږ پخپلو سترګو ګورو او وینو خو دا چې دا څه کیږی او څوک یې او ولې یې کوي، د دې نه مونږ بنه خبر یو خو که څه وایو نو وئیلې نشو، که څه ووایو نو بس دومره چې د داخلي او خارجي قوتونو تر مخه یوه موخه ده، هغه مو ده چې پښتون قام په معاشي، سیاسي، معاشرتي او مذهبي توګه دومره په کړکیچونو آخته کړي، چې د مخ په تلو لارې ګودرې ورنه خطا کړي، ددې مخنیوي د پاره مونږ سره هیڅ داسې قوت نشته چې مونږ ترې خپل ځانونه او راتلونکی نسل وژغورو، هغه د سلیم استاد شعر دی چې:

پښتو کوڅه په کوڅه ګرځي پښتانه لټوي
پښتون ترمخ په وړاندې ځي چې ما دې نه لټوي

اعجاز خټک

دلاچۍ

۲۲.مې ۲۰۱۵ م کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

انسان د ازل نه په سفرونو او تېپالونو مئين راروان دی يا داسې به ووايو چې سفر او تګ راتګ د يو انسان ضرورت دی. هم دغه وجه ده، چې انسان د هر نوي سفر نه خوند اخلي او د سفر د ېرې پيښې او واقعات چې بيا کله په ليک کې محفوظ کوي، نو دې ته بيا راپورتاژ ويلې شي، خو دغه ليک د سفر د بشپړه معلومات ولری نو بيا سفرنامه بللی شي. په ادب کې د راپورتاژ د ليکلو او د سفرنامو د ليکلو روايت ډېر زوړ دی، خو په دې لنډه موده کې چې پښتو ادب کې څومره سفرنامې او راپورتاژونه ليکلی شوي دي ټولو په ادب کې خپل يو اهميت او مقام ترلاسه کړی دی، نه يوازې دا بلکې په مکمل ډول يې په ادب کې د يو صنف حيثيت موندلی دی، دغه وجه ده؛ چې په دې موده کې دې صنف ته پوره پوره پاملرنه شوی ده، که په سفرنامو او راپورتاژونو خبره کوو، نو خبره به ډېره اوږده شي، خو په لنډو لنډو به راوګرځو. ښاغلی فيروز خان صادق د پښتو ادب او صحافت په حواله يو پيژندلې شوې نوم دی، چې د پښتو صحافت او ادب په ميدان کې خپله يوه پيژندګلو لري، د هغه دا راپورتاژ هم د هغه دصحافتي ژوند فکر او نظر يو نچوړ دې، چونکه راپورتاژ هم د صحافت يو مد دې ، يوه څانګه ده، نو ځکه د نومورې دا هڅه د هغه د صحافتي تجزيي او مشاهدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ښکاره نمونه ده، دا راپورتاژ د پښتنو د لوی افغانستان سفري رو داد دی، نو ځکه د دې سفر خپله یو رومان هم د دې سفر سره تړلې وو، یو روحانی او مسلکی تړون هم د دې سفر د مسافرو لاس کلک نیولې وو، چونکه زه هم د دې سفر یو برخه وم، نو چې کوم احساس په دې سفر کې ما احساسولې دې، ښاغلی فیروزخان صادق د هغې انځورګري هم کړې ده، په ټول سفر کې به د ټولو غړیدونکو ملګرو په شتون کې په هم دا ښاغلې داسې غلې وو، چې د هغه ژورې چپتیا به په نورو ملګرو ساه ډوبی راوسته، خو هغه د دې سفر نه چې څه ترلاسه کول، نو د پاره یې د خپلې ژورې مشاهدې سترګې پرانستې وې، د هغه ټول قوتونه هم د دې مقصد د پاره ویښ او بیدار وو، خو دا پته هله ماته ولګیده چې راته ښاغلي اعجاز ختک د هغه دغه مسوده د لیک د پاره په بریښنا لیک راولیږله او ما چې کتاب څنګه څنګه لوستو او پکې غرقیدم نو دا احساس راته وشو، چې د دې سفر په ټوله لار او هلته په هر ځای کې دا ښاغلی دومره غلی ولې وو؟ بهر حال دا راپورتاژ ډېر خوندور دی، دغه سفر چې د کومو کومو پړاوونو نه تیر شوې وو، د مینې او جذبې د کومو ګوټ پیرونو نه تیر شوی دی، نو د هغې ټول ټکی په ټکی په راپورتاژ کې په ژوندی بڼه لیکلی پروت دی، زه د دې کتاب د لوستونکو ذوق او مینه نشم خرابولی، چې د خپل مضمون د طوالت او ضخامت د پاره ترینه څه ټکي او کرښې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخلم، بلکې دا په لوستونکو ته پرېږدم، چې په خپله دا کتاب ولولي، د دې نه خوند واخلي، خدای دې وکړي، چې پښتانه د ښاغلي فیروزخان صادق دا د قدر وړ هڅه په درنو ټکو اوستایي او دوعا به کوو چې دا راپورتاژ دې د پښتنو د یووالی او تړون یو ګام ثابت شي، چې د پښتنو د یو موټي کېدو لاره هواره کړي او دې سره سره دې د استاد اسماعیل یون صیب او د هغه د ملګرو کورونه هم ودان وي، چې د دې مقصد د پاره کار کوي، هیله ده؛ چې پښتنو ادیبانو شاعرانو داسې د پولې یو خوا بلخوا تګ راتګ به هم داسې دوام لري ځکه جه دا پولې او دا کرښې د پښتنو دغسې یووالی او تړون به نور له مینځه وړي او هاغه ورځ لرې نه ده، چې ټولې کرښې او پولې به ونړیږي او پښتانه به یو شي.

په درنښت

سیده حسینه ګل

مردان

جون ۲۲ مه ۲۰۱۵ م کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

افغانستان زمونږ لوی کور دی، په زرهاو کلونو لرغونی تاریخ لري، اسلام دلته د شروع نه د دین د دعوت په برکت خپور شوی دی او بیا په ۲۳ هجري کې د حضرت عمرفاروق (رض) په دور خلافت کې دلته اسلام نور هم پیاوړی شو، هرات، بامیان، فاریاب، بلخ، جوزجان، تالقان او قندهار هم په اسلامی سلطنت کې داخل شو او بیا د حضرت عثمان غني په زمانه کې کابل غزني او یو شمیر نورې سیمې هم د فتحې نه پس په اسلامي سلطنت کې شاملې شوې او یو مضبوط او مستحکم اسلامي افغانستان جوړ شو.

هم په دغه اساس ورسره زمونږ د مسلمانانو عقیدت هم دی او محبت هم او بیا د پاکستان سره خو یې د دین جغرافیې، کلتور، تجارت، ادب، ځکه نو د دواړو هېوادونو ولس د یو بل لپاره د اخوت، مینې او احترام په جذبو سرشار دي او د یو بل هېواد ته د تګ په وخت ځان مسافر نه احساسوي خصوصا کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په ۱۹۷۹ کې روسي عسکرو په افغانستان یرغل وکړو، نو د افغانستان مسلمان غیرتي او پتمن ولس د خپل دین او ناموس د حفاظت په خاطر ګاونډي اسلامي هېوادونو پاکستان او ایران ته هجرت وکړو، چې زیات شمیر وګړي یې په پاکستان کښې مېشته شو، په دې دوران کې د لرې پښتونخوا ولس د خپلو افغانانو ورونو خویندو سره لکه د مدینې د انصارو سلوک وکړو او تر خپله وسه یې د دوی میلمستیا وکړه، بلخوا افغانان هم ډېر محنت کش او خواریکښ وو، چې هغوی هم لکه د ګیدړ تیارې ته نه کیناستل بلکې لکه د زمري یې محنت ته ترجیح ورکړه او کار روزګار یې شروع کړو په ځای ددې چې په نورچا بار جوړ شي، د خپل کور او بال بچ د نفقې ګټلو د پاره یې د محنت او مشقت لاره غوره کړه هم دا وه، چې د خپلو انصارو ورونو خویندو سره یې ډېر ښه وخت تیر شو.

په دې دوران کې د دواړو هېوادونو د وګړو ترمنځ د دوستۍ او خپلولۍ رشتې سره جوړې شوې، چې ورسره د دواړو هېوادونو د استوګنو د تګ راتګ سلسله نوره هم پراخه شوه او د ډېرو خلکو دا خواهش و، چې مونږ دې د خپل لوی کور سیل وکړو، چې د زمرې ځخه یې زه هم وم، ځکه چې ما به د خپلو سپین ږیرو او مشرانو څخه د افغانستان خبرې اوریدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خصوصا زما د ترور خاوند فتح محمد بابا چې اوس وفات شوی دی، هغه به د کار روزګار په سلسله کې ډیر افغانستان ته تللو او بیا به یې مونږ ته د هغه ځای حال بیانولو چې د ورکوالي نه زما خواهش وو.

زه چې د ژورنالیزم څانګې ته راغلم او د ورځپاڼه وحدت پېښور سره مې عملي کار پیل کړ ما ویل اوس خو به افغانستان په دورو ستړی شم، ځکه چې افغان مهاجرینو چې کوم اوه تنظیمونه جوړ کړي وو وحدت یې اتم تنظیم ګڼلو وحدت د افغانانو په شا کلک ولاړ وو او تر جنګ بندۍ او بیرته تګ او بیا ودانۍ کار په خلوص سره کړی دی. بیا په وحدت کې د افغانستان په موضوع یو شمیر لیکونه او خبرونه هم زما چاپیدل خو د ورتګ نصیب مې نه و شوی او بیا چې په لوی افغانستان کښې حالات زیات کړکیچن شو، نو بیا خو د تګ نه په نه تګ خوشحاله ووم، خو چې د ملګرو د دورو او هلته د ادبي صحافتي او کلتوري فعالیتونو څخه به خبریدم نو بیا به مې دغه خواهش په زړه کې په غورځنګونو شو.

د کال ۲۰۱۳ د اګست د میاشتې اته ویشتمه نیټه او د چهارشنبې ورځ وه، چې د کال ۱۳۹۲ هجری شمسی د وږی شپږمی نیټې سره سمون خوری سهار د لمانځه نه پس د خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي نه کوهاټ ښار ته روان شوم، چې په هغه قافله کې شامل شم کومه چې د افغانستان د ملي تحریک او د ژوندون تلویزیون د مشر استاد محمد اسماعیل یون په بلنه کابل ته تلونکې وه او په کوهاټ کې دغه زمه واري او مشري زلمي شاعر او انقلابي زلمي عبدالرحمان افغانیار ته سپارل شوې وه چې د یوې اونۍ راهیسې به یې شیبه په شیبه ما ته یادونه کوله چې ځان تیار ساته کابل ته به ځو او چې ما به خپلوانو او دوستانو ته د کابل د سفر خبره کوله، نو هر یو به زه منع کولم او ویل به یې چې جنګ او بد امني ده او بیا د پاکستانیانو د پاره خو افغانستان قتلګاه ده او زما ذهن یې داسې کړی و، چې ما ویل بس د تلو سره زما مرګ دی ځکه چې زمونږ په وړاندې رسنیو د افغانستان تصویر هم داسې وړاندې کړی و او زما خپلوانو دوستانو که ما ته دا نصحیت کولو نو هغوی ګرم نه وو.

خو زما یقین و چې افغانستان زما دویم بلکې لوی کور دی او پخپل کور کې مرګ هم د شهادت مرتبه ده او بل زما لکه د نورو مسلمانانو دا عقیده وه، چې د مرګ نه خلاصې نیشته او کومه ورځ او ځای چې د انسان د مرګ د پاره ټاکلی شوی دی هم هلته به دی رسیږي او هلته به مړ کیږي او هم په دې نیت سهار وختی بازار ته راغلم چرته چې ملګري جان محمد زرګر چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتو زلمی شاعر او انتهايي خاکسار مخلص ملګری دی زما په انتظار و بیا یو بل زلمي لیکوال او مینه وال شیرالرحمان بیتاب او انتهايي مخلص ملګري ډاکټرصابر شینواری، او په دوبۍ کی د پښتو ادبي ټولنې باني او(د شور شور خاموشی) شعري ټولګې خالق محترم اعجاز خټک او زمونږ د قافلې مشر او مهتمم ښاغلي عبدالرحمان افغانیار ټول راغونډ شو او د کوتل د تاریخي غرونو څخه مو د طورخم په طرف سفر پیل کړو.

په لاره مې ملګرو ته وویل چې سید صابر شاه صابر ته به هم ورځو، ځکه چې هغه سره زما رابطه شوې وه او چې زما د کابل د تګ نه خبر شو نو قسم یې راکړو، چې سهار چای به مو زما سره وي او که تاسو دلته نه راغلی نو بخښم به مو نه ملګرو زما سره دا خبره ومنله، خو په دې شرط چې هلته به ډیر نه ایساریږو ځکه چې مزل زیات دی او وخت کم او زمونږ موټروان هم دا خبره نه منله ما ورته خپله مجبوري او د صابر شاه پیري او زورګیري بیان کړه او بیا په ډیر مات زړه یې غاړه کیښوده او د سهار اته بجې مونږ د سید صابر شاه صابر حجرې ته ورسیدو هغه زمونږ په راتګ ډیر خوشحاله شو او د هر یو ملګری یې تود هرکلی وکړو د چایو څښلو په دوران کې مو ورسره خبرې اترې هم وکړې یو شمیر عکسونه یې هم راسره وویستل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه کتابونه او معمار مجله یې ملګرو ته ډالۍ کړل او د کابل د لیکوالو د پاره یې هم مجله او کتابونه راکړل او چې د صابر شاه صابر نه رخصت شوو. نو د طورخم په طرف روان شو، چې د خیبر درې ته ورسیدو نو ماته دا شعر را یاد شو چې:

د خیبر دره خو لار د تلو راتلو ده
په کابل او پېښور کې افغان یو دی

ما چې د خیبر خړو غرونو ته نظر وکړو نو د تاریخ یو لوی باب مې مخې ته راغلو دا هغه تاریخي سیمه او سړک دی چې د افغانستان د ننګرهار ولایت سره د پېښور پیوستون کوي په زرهاو کالونو تاریخ لري دا هغه لاره ده چې د وسطي ایشیا فاتحینو د هندوستان د حملو د پاره کارولې ده هم د غسې مورخین او سلیګري هم پرې تلي راغلي دي او د پاکستان د جوړیدو نه پس د دواړو ملکونو تر منیځه مهمه تجارتی لاره ده، خو د دومره تاریخي اهمیت لرلو باوجود دا لاره د کنډراتو نمونه وړاندې کوي. هر ځای کې لاره خرابه ده دومره د شوارګزار سفر دی، چې بنده په تګ پښمانه کړي تقریبا ۴۸ کلومیټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوږده دا لاره د افغانستان په تنګ کې تر ټولو مشکله ده. سره د دې چې په دې لاره هره ورځ زرګونه قبايلي پاکستان او افغان وګړي سفر کوي د ټرکونو بسونو او نورو ګاډو شمير هم زرګونو ته رسي د ناټو د پاره د رسد لاره هم دا ده ولې بيا هم د دومره اهميت باوجود د تنګ قابل نه دی. بلخوا په کابل ۲۰۱۲ کې پخواني صدر آصف على زرداري د دې سړک د جوړولو د کار پرانسته هم کړې ده او د يو اپس ايډ له اړخه ورته تقريبا ۲۷ ملين ډالر پانګه هم ورکړی شوې ده، خو په سړک کار دومره په سستۍ او لا پرواهۍ سره روان دی چې په راتلونکو لسو کالونو کې يې هم جوړيدل مشکل دي.

په دغه ازيت ناک سفر کې ما ته د خاطر افريدي مرحوم دا شعر رایاد شو چې:

د خاطر رنګين غزل ته حيرانيږم

په دی خړ خيبر کې څه دي بې له خاورو

خو زمونږ دا خوش قسمتی وه چې ټول ملګري ښه خوش طبعيت او خوش مزاج وو او د يو بل سره په ګپ بوخت وو ګنې يو طرف ته د ګرمۍ سخت موسم او بل طرف ته خراب کچه سړک او ځای سره په ځای کار کولو په وجه بيا بيا اودريدل چې زيات

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت مو پکې ضایع شو، خو د دې ټولو مشکلاتو باوجود ملګري ښه خوښ وو او په څېرو یې د خوشحالۍ او تازګۍ نخښې څرګندې وې. دا سې معلومیده لکه چې د مودو مودو مسافر خپل وطن ته واپس روان وي په لاره کې هغه تاریخي جماعت هم مخې ته راغلو چې څو کاله وړاندې پکې د جمعې د لمونځ په وخت ځانمرګی برید شوی وو او یو شمیر بې ګناه وګړي پکې په شهادت رسیدلي وو او جماعت هم شهید شوی وو. دغه منظر ټول ملګري غمګین کړل او شهیدانو ته یې دعا وکړه په سیمه کې یې د امن لپاره هم لاسونه پورته کړل نور هم د سیمې مختلف مقامات زمونږ د نظره تیر شو او بیا کله چې مونږ د طورخم تاریخي درې ته ورسیدو چرته د ډیورنډ کرښه مې ولیده، چې د دواړو خواو پښتانه د یو بل څخه بیلوي لکه چې په یو کور کې چې څوک دیوال جوړوی او د کور وګړي د یو بل نه جدا کوی دا تریخ تاریخ می هم د ذهن په پردو راخور شو چې د ډیورنډ د لاسه دا کرښه ولې راکښلې شوې ده او د لوی پښتون یو وجود یې ولې دوه ځایه کړی دی او بیا چې د دغه تړون معیاد پوره شوی دی، نو ولې په زوره حال د دواړو هېوادونو دولتونه او اولسونه ژوند نه تیروي او د دښمن د تړون پریکړه تر اوسه مني او عملي کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وخت زمونږ په ساعتونو کې د غرمې یوولس بجې وې د طورخم په دروازه د ورو ګلالیو کوچنیو په لاسونو کې ګاډۍ وې او ویل به یې څوک مریضان ضعیفان یا سامان وړي، نو ګاډۍ حاضره ده، ځکه چې د طورخم په هډه کې چې مسافر کوز شي، نو بیا ډیر مزل پیاده کوي او پورې غاړه هډې ته ځي نو په دې دوران کښې مریضانو ضعیفانو ته تکګران وي او سامان هم نه شي وړلی. ما یوه شیبه دا منظر ولیدو او دغو ګلالیو ماشومانو ته ډیر خفه شوم ما ویل دا وخت خو د دوی د لوبو او زده کړو دی د خوشحالۍ او ازادۍ دی دوی ولې دغو مزدوریو ته مجبور کړی شوي دي او پخپلو تنکیو لاسونو درانه پیټي وړي، ما ته خپل ضمیر جواب راکړو دا هر څه د دې سیمې د دښمنانو د سازش نیتجه ده که دوی دلته د جنګ اورونه نه وي بل کړي او پردی جنګ یې نه وی راوړی، نو دا خلک به داسې پسمانده او نا خوانده ولې وای؟ دوی به هم لکه د نورو ماشومانو سبقونه او مکتبونه ویل د خپل هېواد په ودانۍ او سوکالۍ کې به یې ونډه اخسته او د خپل سباوون لپاره به یې هڅې کولې.

ما په دغه موقع څلور طرفه نظر واچولو ځکه چې زه په اول ځل دلته راغلی وم او په دغه لږ وخت کې مسافرو د تګ په نیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وړاندې روان کړو او څو ملګري مو رانه مخکې وروستو شو ځکه چې هغوی هلته بلد وو او دوستان يې لرل چې د هغوی سره ووينې او بيا يې زمونږ د تګ نه خبر کړي عين په دغه وخت کښې د پورې طرف نه يو نوی موټر راغلو او زمونږ سره اودريدو چې د شا طرف نه يې ټوپک په لاس دوه کسان راښکته شو او مونږ ته يې هر کلی ووېلو او په موټر کې يې راته د ناستې بلنه راکړه.

زه حيران شوم خو ملګرو تسلي راکړه، چې دا موټر د يون صاحب په وينا د ګمرک ريس محترم زړه ورخان شينواري راليږلی دی ښه زړه ورکينه او بيا د سترګو په رپ کې مونږ د ګمرک ودانۍ ته ورسيدو، چې بيخي کمه فاصله کې و او د ګاډي ضرورت نه و. پياده هم تللی شوو خو د ګمرک د مشرانو مينه او پيرزوينه وه چې په دغه لږ مزل کې يې هم موټر راکړو.

کله چې مونږ د موټر نه کوز شوو نو د ګمرک ريس محترم زړه ورخان شينواري مدير ښاغلی قاسم خان ستانکزی او نورو کارمندانو زمونږ تود هرکلی وکړو او يوه شيبه يې راسره په خبرو اترو کې واړوله چې ډيرې ګټورې او معلوماتي خبرې مو واوريدې د افغانستان د حالاتو په اړه مو ترې ډير معلومات ته لاسه کړل په دې دوران کې د پښتو يو زلمی شاعر ښاغلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاوید شینا هم راغلو ورسره (ستا د سیمې کلیوال یم) کتاب خالق نصیب جان نصیب شینواری هم راغلو د دوی کلام زه په وحدت کې وینم او لولم یې ځکه ورسره غایبانه پیژند ګلو وه دوی سره مو هم ښې ګټورې خبرې وکړې یو بل ملګری عالمزیب شیرزاد هم راغلو داسې یوه لویه جمع جوړه شوه او یو بل سره مو د زړه حالونه شریک کړل په دې دوران کې د پېښور نه هم درې

ملګري هر یو میا لطیف شاه شاهد وارث نایاب او د ده میرمنه او نوموتې لیکواله محترمه سید حسینه ګل هم راورسیدل، دوی هم زمونږ په قافله کې شامل وو ، ځکه نو مونږ ورته انتظار کولو خو کله چې دوی راورسیدل د ګمرک په ودانۍ کې مونږ ته ډېره ښه او خوندوره ډوډۍ راکړې شوه، چې د دنیا هر نعمت

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکې موجود و په دې موقع هم د ګمرک شپ سلسله روانه وه د ګمرک رئیس محترم زړه ورخان شینواري. مدیر قاسم خان ستانکزي او د دوی نور کارمندان ډیر خوش اخلاقه او میلمه دوست مینه ناک او قدرمن چارواکي وو چې شیبه په شیبه یې زمونږ خیال ساتلو او خدمت ته موچمتو ولاړ وو په خبرو خبرو کې مو ورسره مرکه هم وکړه چې بیا په وحدت کې چاپ شوه.

د ډوډۍ خوړلو نه پس مو اودسونه وکړل چې د ماسپښین لمونځ وکړو، خود موټروان خواهش و چې لمونځ به په لاره کې وکړو، ځکه چې وخت د لمونځ ته ډیر دی او سفر هم زیات دی چې په وخت ورسیږو ملګرو ومنله او د ګمرک د مشرانو څخه مو رخصت واخستو او د جلال آباد په لاره کابل ته روان شوو سفر اوږد و او زمونږ زیات ملګري سنجیده وو بیا د حسینه ګل خور موجودګي هم داسی وه، چې د بعضې بیباک ملګرو د لارې خنډ و خو افرین شه په ډاکټر صابرخان شنواري چې د طورخم نه تر کابله پورې په سفر کې مسلسل لګیا و د افغانستان پوره تاریخ یې په حافظه کې پروت و، د هرې سیمې په تاریخي او تهذیبي صورت حال به یې ډیرې تفصیلي او تاریخي علمي او د دلچسپۍ باعث خبرې کولې، ډاکټرصاحب پخپله هم د شینوارو قوم سره تعلق لري ځکه نو په دغو سیمو ډیرخبر دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیاته پوهه لري، چې یوه وجه یې دا هم کیدی شي چې ډاکټرصاحب څه موده وړاندې د شینوارو قوم د تاریخ لیکلو تابیا هم کړې وه، نو په دې لړ کې ترلرې لرې ګرځیدلی و او معلومات یې راغونډ کړي وو، د ډاکټرصاحب سره مونږ ډیر ازاد ګپ لګولو کله کله به پرې یو نیم ملګری د طنزګذار هم وکړو، خو افرین شه د ده په حوصلې چې په تندي یې ګونجې قدري هم نه دی راغلې او په هره موقع یې د خندا پیشانۍ څرګندونه کړې ده.

د افغانستان آب هوا بیخي بدله او معتدله وه د ګرمۍ احساس مو بالکل نه دی کړی. په لاره کې د سړک په دواړو غاړو شنه باغونه فصلونه غرونه او سیندونه وو، چې زمونږ نظرونه یې خپل ځان طرف ته راجلب کول او مونږ د دغو قدرتي نظارونه محظوظ کیدو. په اکثرو مقاماتو کې مو ولیدل چې زمیندارانو نوې میوې او سبزۍ د سړک په غاړه د خرخ لپاره ایښي وې، چې ما ته یې د مردان ملاکنډ په سړک د جهنډو، جلاله، شیرګړ او تر سوات پورې هغه منظر رایاد کړو چرته چې مقامي باغوانان او زمینداران ختکي، الوچې، استرابری، مالټې، املوک او د موسم نورې میوې او سبزۍ خرخوي هم دغه منظر د طورخم جلال آباد په سړک مونږ ولیدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سفر په دوران کې مو د مومند دره په مقام د سړک په غاړه جوړ شوی مسجد عمرفاروق کې د ماسپښین لمونځ په جمعې سره ادا کړو او د تحدیث بالنعمت په توګه باید ووایم چې د امامتۍ ثواب یې زما په برخه شو مخکې چې تیر شو نو د لوی مفکر شاعر لیکوال او سیاستوال استاد ګل باچا الفت مزار ته

ورغلو او دعا مو ورته وکړه، چې په لغمان کې موقعیت لري د دې نه پس په لاره کې د ماز دیګر لمونځ لپاره ودریدو دغه ځای کې ډاکټرصابرخان شنواری یو دوکاندار نه د شلو روپو چپس راواخستل او چې کله یې شل روپۍ ورکړې نو دوکاندار ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل شل نوري راکړه ځکه چې مونږ سودا په افغانیو پلورو. په دې خبره ډاکټرصاحب حیران شو او بعضې ملګري په خندا شو. نورو ملګرو هم د دوکانونو څخه د خوراک څیزونه او مشروبات رااخستل او د یو بل اکرام یې وکړو.

د دمې نه پس مو بیا حرکت وکړو او چې ماښام لمر پرېوتو نو په دغه وخت کې مونږ د کابل یکه توت سیمې ته ورسیدو

چرته چې د ژوندون تلویزیون ودانۍ ده. کله چې دروازې ته ورسیدو نو په وظیفه تعنیات څوکیدار زمونږ په روغ تندي هرکلی وکړو او چې زمونږ د سفر نه خبر شو، چې د استاد اسماعیل یون په بلنه د یو سمینار لپاره راغلي یو، نو لا مونږ په خبرو بوخت وو، چې استاد یون پخپله بهر راغلو او زمونږ یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډير تود هر کلی وکړو ، بیا ورسره د ننه د ژوندون تلویزیون د فتر ته لاړو ، چې لویه ودانې لري او د هرې خپرونې لپاره خپلې جدا ستوډیوګانې لري. ورسره لوی چمن ، کینټین، مسجد ، میلمستون او نورې ټولې آسانی هم دلته موجودې وې. کله چې

مونږ د ننه لاړو ، نو په چمن کې دوه میلمانه ناست وو. چې څنګه له مونږ سره مخامخ شول نو ډير په مینه یې راته هرکلی وویلو او خپله پیژند ګلوي یې وکړه چې د هغې تر مخه په دوی کې یو استاد ثناء الله خان یوسفزی و چې د ال انډیا ریډیو د ډهلي پښتو خپرونې معروف نطاق و. او ما یې ډیر په وړوکوالي اواز اوریدلی و. ځکه نو هرکله چې ده خبرې وکړې، نو ما ترې تپوس وکړو ستا سو اواز مې چرته اوریدلی دی او بیا هغه د ال انډیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ريډيو د ډهيلی خبره وکړه او چې کله ما ورته وويل ستاسو د اواز سره د وړوکوالي نه واقف يم، نو بيا يې راته ټوله کيسه وکړه چې په بنيادي توګه د صوابۍ ضلعې د زيدې کلي سره تعلق لري، بيا د دوی نيکونه تخت بابې مدې بابا ته راغلي وو او وروستو يې مشران بټګرام ته تللي وو. هم دغه ځای نه بيا دوی هند ته لاړل خو جايدادونه او خپلوان يې اوس هم په دغو ځايونو کې ميشته دي. البته ثناء الله خان يوسفزی د خپل خاندان سره اوس مهال په هندي کشمير کې ژوند کوي او دلته د پښتنو قومي مشر دی. چې په کشمير کې د پښتنو روایاتو او ژبې د خوندي کولو او غني کولو لپاره په لويه پيمانه کار کوي. ډير خوش اخلاقه سړی وو او لويه تاريخي پوهه او پانګه يې لرله.

دويم ميلمه د هند څخه راغلی ډاکټرعبدالخالق رشيد و چې په هند کې په افغان سفارتخانه کې د کلتوري چارو مسول دی. نوموړی ډير شريف شخصيت دی. يو شمير کتابونه مقالې او د پښتون قام تاريخ يې ليکلی دی او خصوصا په هند کې د پښتنو د تاريخ څخه ډير خبر وو او اوس مهال چې کوم پښتانه په هند کې ميشته دي د هغوی متعلق يې هم دقيق معلومات لرل. په دې دوران کې زمونږ ملګرو ته هم موقع ورکړی شوه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وار وار سره خپله پيژند ګلوي وکړي. هر ملګری خپله لنډه پيژند ګلوي وکړه. البته ډاکټر صابر خان شنواري په ډير تفصيل کې لاړو او پوره تاريخ يې بيان کړو، ځکه چې موصوف د تاريخ ليکوال دی ځکه نو په ماغزو يې تاريخ سپور و، خو ښه وه د ماښام بانګ شروع شو او مونږ د لمانځه لپاره پاڅېدو.

کله چې لمونځ څخه فارغ شو، نو د استاد يون صاحب په وينا مونږ ټول ميلمانه په ګاډو کې روان شوو د شپې د کابل ښار بيخي د رڼاګانو نمونه وه. هرطرف ته لوړې دنګې ودانۍ ارت بيرت سړکونه د ټريفک بهترين نظام د ژوند ټول معمولات روان دوان بازارونه مارکيټونه آباد او د خلکو ګڼه ګونه بيخي يو داسی منظر و لکه چې مونږ د اروپا په کوم ښار کې روان يو. لږه شيبه پس مونږ يوې لوړې ودانۍ ته ورسيدو. هلته په پارک کې ټول ګاډي ودرول شو او بيا مونږ په پوړو پورته وختو چيرته چې د حجرې په طرز يو لوی ميلمستون و.

دلته درې څلور کسان زمونږ منتظر و. چې مشري يې د يو زلمي حاجی ميرعالم ستانکزي په غاړه وه. دا ښاغلی ښه کاروباري او شتمن سړی و. په پښتون قوم او ژبې هم سخت مئين و او د نن ماښام ډوډۍ زمونږ لپاره هم ده کړې وه. چې پکې د دنيا هر يو نعمت موجود و د خوراک په دوران کې د پښتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

قام په تاریخ او او سني وضعیت هم خبرې وشوې ورپسی د ترخو چایو دود وشو او ماسخوتن بیرته مونږ د راتګ د پاره تیاري نیوله چې یو زلمي راباندې آواز وکړو. صادق صاحب څنګه ئی ؟ او ملګري انډیوالان دې څنګه دي. ما په اثبات کې ځواب ورکړو خو حیرانه هم شومو چې دا څوک دی چې ما پیژني. او زه یې نه پیژنم هغه زما په طبعیت پوهه شو او زر یې وویل محمد کبیر یم او بیا ما وپیژندو چې د حاجی یاقوت خان شینواري سره په کوهاټ کې ده کار کولو ورسره یو بل ملګری خان آغا هم و ما ترې د هغه پوښتنه وکړه ویل یې هغه هم دلته دی او زه هم په دې ودانۍ کې د حاجی میرعالم ستانکزي سره کار کوم. ښه ګذاره مو روانه ده حاجی یاقوت خان شینواری د پښتو لیکوال او ژورنالسټ دی چې ورځپاڼې وحدت پېښور سره یې د بیوروچیف او کالم نګار په حیث کار کولو اوس مهال په بیلجیم کې دی او خپله دنده تر سره کوي.

د ملګري محمد کبیر نه رخصت شوو او بیا د ژوندون تلویزیون خپل میلمستون ته راغلو دا عجبه خبره وه، چې زمونږ په کمرو کې پکي نه وو او موسم معتدل و، ځکه نو د پکو ضرورت هم نه محسوسیدو او دا حال په ټول کابل کې و. مونږ لویو لویو دفترونو او هوټلونو ته لاړو، خو د کابل موسم داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، چې د غلته پکې نه وو. ورسره عامې اوبه هم د څښلو لپاره نه پیدا کیدې هرځای کې فلټر شوې اوبه په بوتلونو کې لاس ته راتلې او خاص وعام به هم دغه اوبه کارولې.

سهار چې مونږ پاڅیدو نو د لمونځ او ناشتې نه پس بیا د ژوندون تلویزیون په چمن کې راغونډ شوو او په هغه سمینار کې د ګډون لپاره مونږ روان شوو چې سر خط یې و (پښتون په تراژیدی کې او د ژغورنې لار) او د نوموړي سمینار لپاره زمونږ په شمول د هېواد د ننه و دباندې څخه پوهان لیکوالان او د قلم قبیلې څښتنان بللی شوي وو او بېلا بېلو مقاله لیکونکو ته په لاندنیو موضوعاتو د مقالو لیکلو بلنه ورکړل شوې وه:

(۱) د سیمې استخبارات او پښتانه

(۲) تیره یوه لسیزه او وژل شوي پښتانه مشران

(۳) د مدرسې او ښوونځی واټن او د پښتون ماشوم برخلیک

(۴) شمالي ټلواله او پښتانه

(۵) مذهبي افراط او پښتانه

(۶) پښتانه او نړیواله ټولنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۷) پښتانه او د مفاهيمې هنر

(۸) د پښتنو ځان ساتي مشران

(۹) ښوونځي سوځونه او د پښتنو راتلونکی

(۱۰) د پښتون مشرتابه خلا

(۱۱) پښتانه او اوسنی سياست

(۱۲) پښتانه او افراطيت

(۱۳) پراخ کيميت او موثر کيفيت

(۱۴) پښتانه او رسنۍ

(۱۵) اقتصادي فقر او د پښتنو راتلونکی

(۱۲) پښتو او سيالې ژبې

(۱۷) جګړه او د پښتنو کلتوري ارزښتونه

(۱۸) د لرو برو د پيوستون لارې چارې

(۱۹) پښتانه روښنفکران او مضر احتياط

(۲۰) پښتانه او نړيوالتوب

(۲۱) پښتانه او هنري نړۍ

(۲۲) د پښتو ليکنې سمون لارې چارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۳) پښتو او پښتانه چارواکي

(۲۴) پښتانه او غربي نړۍ

(۲۵) پښتانه او ګاونډيان

(۲۶) پښتانه او انتخابات

(۲۷) پښتانه او د نړۍ زبرځواکونه

د دې سربيره ليکوالو ته دا هم ويلی شوي وو ، چې که چيرې په اړوندو موضوعاتو او په ورسره سمون خوړونکې موضوع ځوک مقاله وليکي نو هغه به هم په سيمينارکې شاملولی شي او يا که ځوک وينا کول غواړي نو هغه ته به هم موقع ورکولی شي چې په دغو موضوعاتو وينا وکړي کله چې مونږ د سيمينار ځای کابل ښار هوټل ته روان شو ، نو په لومړي ځل مو د کابل ښار هم په رڼا ورځ وليدو او کوم تصوير چې مونږ ته د رسنيو د کابل ښودلی و هغه بيخي دروغ ثابت شو. ځکه چې رسنۍ وايي هره ورځ په کابل کې بريدونه او بمونه دي وژنې او جنګونه دي ځانمرګي حملې او د انسان د وژنې پلانونه دي، خو د چا خبره چې ليدلی او اوريدلی ډير فرق لري. مونږ دغه يو منظر په کابل کې ونه ليدو هر طرف ته د بيا ودانۍ کار روان و د کابل ښار ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرغوني اثار او ودانۍ خوندې وې. بازارونه مارکيټونه يې اباد و د خلکو ګڼه ګونه بېخي عادي ژوند و بلکې ماډرن ژوند و او د کابل ښار د پيرس نقشه وړاندې کوله او داسې هوار سړکونه وو، چې د سترګو په رپ کې يې مونږ د کابل ستار هوټل ميلمنو لپاره ورکړل شوو مخصوصو ګاډو په زريعه رسولي وو.

کله چې مونږ د کابل ستار هوټل ته ورسيدو نو ما ته د پېښور

انټرکانټينينټل هوټل رایاد شو، هو بهو هم داسې نظام يې و د استقباليې نه واخله تر تالار پورې نقشه يې يو شان وه او ما ته داسې محسوسه شوه لکه چې مونږ پېښور کې يو.

هرکله چې تالار ته ورسيدو نو يو شمير ادب پوهان سياستمداران، وزيران خارجي ميلمانه او د رسنيو استازي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور اړوند شخصیتونه مو له ډېر نږدې څخه ولیدل چې له جملې څخه یې پوهاند حبیب الله رفیع، عصمت قانع، حبیب نثار، محمد اکرم خپلواک د سرحدي چارو وزیر، ډاکټر ځلاند، قاضي حسن حقیار، طایر ځلاند، ډاکټر خوشحال روهي، مجیب الرحمان لحاظ، جنرال طاقت، فرید احمد تسکین، سراج الدین پټهان، ډاکټر ابراهیم شینواري، ډاکټر کمال سادات، استاد روستار تره کی، محمد حلیم فدایي او یو شمیر نور نوموړي شامل وو.

سمینار پیل شو او هر یو وینا کوونکي ته په وار سره بلنه ورکړی کیده. چې ډیری علمي او د موضوع سره برابرې مقالې پکې په بشپړ ډول واورول شوې، خو د مقاله نګارانو تعداد زیات موضوع فراخه او وخت کم و ځکه نو منتظمینو اعلان وکړو چې د مقالې پځای خلاصه وړاندې کوئ ځکه چې وخت نیشته او میلمانه زیات دي. که څه هم په دغه وینا چا عمل ونکړو او هر چا د خپل زړه براس وویستو خو آفرین شه د اوریدونکیو په حوصلو چې په ډیر صبر او غور سره یې مقالې واوریدې او په ډیره منظمه توګه سمینار پای ته ورسیدو. چې په اخرکې یې ګډه اعلامیه هم جاري کړی شوه او دا هم وویل شو چې په سمینار کې اورول شوې ټولې مقالې به په کتابي بڼه چاپ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی. ما چې د سمینار په اړوند پورته موضوعي فهرست کې لسم نمبر موضوع خوښه کړې وه، نو دلته که یې راوړم او تاسو درنو لوستونکیو سره یې هم شریکه کړم. کوم عیب راته نه ښکاري دا هم همغه مقاله چې (د پښتون مشرتابه) ترسرلیک لاندې لیکل شوې او اورول شوې ده.

دا حقیقت لکه د لمر روښانه دی چې پښتانه زرګونه کاله لرغونی تاریخ لري. دغسې دوی خپل ځانګړي روایات،اقدار، تهذیب، تمدن، دود ، دستور او عنعنات هم لري او دا هغه بهادر، جرات مند ، میړنی او تاریخي قام دی، چې تل یې پخپل ناموس، وطن غیرت کړی دی او په نړۍ کې یې د خپل ځانګړي فطرت او طبیعت یو جدا روایت قایم کړی دی.

د پښتون قام وګړي انتهایي زړه سواندي، خیرخوا ، همدرد او د نورو سره د ښیګړې په صفاتو سینګار او سمبال دي. د لوظ پاښه او د روغې جوړې منونکي دي. په ټولنیزه توګه دوی داسې کارنامې ترسره کړي دي چې نور قومونه او ولسونه ورته حیران دي او په ځانګړې توګه یې هم کړي، داسې د جرات او ځانګړي شجاعت څرګندونه کړېده، چې یوه نړۍ یې متعرفه ده. زه سره ددې چې د دې قوم په اړه په عامه توګه دا ویل کیږي، چې تعلیم نه لري، بلکې د تعلیم مخالفت کوي خصوصا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجونو خو بيخي د زده کړې دروازې بندې ساتي بيا ځينې روايتونه او قدغنونه هم داسې دي، چې زده کړو په لاره کې خنډ ان ګڼل کيږي. خو ولې بيا هم پښتانه وګړي په مختلفو ځانګو کې داسې کارنامې ترسره کوي هم په تيرې زمانې کې او هم اوس مهال يې تو له نړۍ په حيرت کې اچولې ده.

د فکرځای دی چې هرکله د يو قوم بچيانو او ځوانانو ته خصوصا نجونو ته د تعليم لارې هم تړل شوې وي. بندېزونو او قدغنونو سره هم مخ وي ولې بيا هم دومره پرمختګ وکړي. نو يقينا چې دا ددې خبرې غمازي کوي چې پښتانه ډير باصلاحيته قوم دی. خو که چيرې دوی د روزنې، پالنې، زده کړې او ښوونې بندوبست په سمه توګه وکړای شي او په صحيح اسلامي او افغاني طريقې سره ورته تعليم ورکړی شي نو د نړۍ د هر قوم نه زيات پرمختګ کولی شي او ډير ناممکن کارونه ممکن کولی شي. ځکه چې دا قوم ډېر زړه ور او جرات مند قوم دی. چې په هرحال کې دوی د خپل محنت او صلاحيت په برکت لارې وباسي لنډه دا چې پښتون ډېر لرغونی د کمال او هنرنه ډک قوم دی. چې د نړۍ په مختلفو هيوادونو يې حاکميت هم کړی دی او بادشاهي هم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو له بده مرغه چې پښتون قوم د دومره لوی تاریخ درلودلو باوجود په بعضې اړخونو کې د نورو قومونو څخه ډېر وروسته پاتې شوی دی ، لکه د مثال په توګه پښتون قوم په هره زمانه کې د یو مخلص ، ذهین او ځیرک مشر د سیوري لاندې ندي جمعه شوي. چې دا خو اور تس نس قوم يې په یو تغر راغونډه کړی وي یا اوس یې راغونډه کړي. ځکه چې د پښتون دا لویه بدمرغي ده چې دوی د ځان نه بغیر بل څوک مشر نه مني هر یو ځان زمری بولي او نور ورته ګیدړان ښکاري. حال دا چې دا ممکنه نه ده چې هر څوک دې زمری شي او د دنیا تاریخ شاهد دی چې د ټول قوم مشري یو کس کوي. هر څوک د دې جوګه نه وي او هغه قوم پرمختګ کولی شي کوم چې د خپل مشرتابه په احکاماتو او پریکړو په خلوص او اتفاق سره عمل کوي. ولې د پښتون قوم بخت په دې لړ کې بیدار نه دی او د بې اتفاقۍ ښکار دی.

د دې سره یوه مهمه خبره هم کولی شي، چې د پښتون اتحاد د یوې توطیې له مخې تار تار کیږي ، خو دا لا تر اوسه پورې چا معلومه نه کړه چې د دې توطیې تر شا څوک دي او ولې د پښتون قوم وحدت ته زیان رسوي په دې لړ کې زمونږ پوهانو ته د خپلو صلاحیتونو ، تجربو او ادراک پر بنسټ کار کول پکار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي چې د پښتون وحدت خلاف سازشي لاسونه را څرګند کړي او د هغو مخونه بې نقابه کړي. کوم چې په دې سازش کې ککړ دي.

له بده مرغه دا حقيقت هر څوک مني چې پښتون قوم مشرتابه نه لري خو د دې د پاره لاره هواره کړي. ټول پښتون په يو مزي وپيري. ځکه چې نن پښتون قوم د کومو مشکلاتو او کشالو سره مخ دی ، کوم جنګونه چې په پښتنه سيمه کې شروع کړای شوي دي. د دې ټولو بنستيز علت د پښتون رهبر نشتوالی دی. د پښتون راغونډ بدل ، يو کيدل د دوی د هر دښمن ماتې ده ، لکه خوشال بابا چې وايي.

اتفاق په پښتانه کې پيدا نه شه

ګنې ما به د مغل ګريوان پاره کا

اسلام هم موږ ته د يووالي لارښوونه کوي او دا د خوښۍ ځای دی چې پښتانه د اسلام په سپيڅلي دين کلک مين دي او په اسلامي تعليماتو باندې عمل کوي. هم د دې لارښونو په نتيجه کې موږ ټول پښتون قوم ته پکار دي چې په يو مشرتابه راجمع شو او د يووالي څرګندونه وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله زمونږ د قوم دا هم بد مرغي ده چې اقتدار يې لاس ته راغلی دی، خو ولې بيا هم د خپلې ژبې، کلتور، فرهنګ او د خپل ملت لپاره يې کوم بنسټيز ګامونه نه دي پورته کړي، خصوصا د ژبې په برخه کې خو تريخ تاريخ ډېر ګيله من دی او وايي چې دوی په خپلو بادشاهيو کې د دوی دولتي او درباري ژبه پردۍ وه د ليک لوست ژبه پردۍ وه ، ځکه خو پښتو ژبې هغومره پرمختګ ونه کړو څومره چې يې تاريخ اوږد دی او هميت يې معلوم دی. داسې نور هم ډېر عوامل او علتونه دي چې هغه د پښتون قوم د پرمختګ په لاره کې خنډ ان دي.

اوس موږ ته ضرورت د دې خبرې دی چې نور زمونږ د يوويشتمې پيړۍ پښتون ځان و پيژني او د پښتون مشرتابه دا خلا پخپل سوچه فکر، سپيڅلي سوچ او روښانه ذهن د يو داسې مشرتابه په صورت کې پوره کړي چې څلورو کروړو پښتنو د پاره د منلو وړ او د رهبرۍ جوګه وي او هم دا هغه فيصله او ذريعه ده چې پښتنه سيمه کې لګيدلی اور وژلی شي او پښتون قوم د موجوده او راتلونکی ستونزمن ژوند چې تيروي د هغه نه نجات موندلی شي او د يو امن خوبښي، وطن پرست او د ملت خيرخوا په عصري علمو پوهه مهذب او مترقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ترې جوړېدی شي او د نړۍ په قومونو کې د سیال قوم په توګه خپله پیژندګلوي جوړولی او ساتلی شي.

په هر صورت د سمینار په نیمایي کې ټولو میلمنو ته ډوډۍ ورکړی شوه او دا هغه شیبه وه، چې د یو شمیر نالیدلو څهرو سره مو څو خبرې او ملاقات وشو ځکه چې د سمینار په دوران کې دا موقع میسره نه وه، خو د وقفې نه په استفادې سره مو څو ملګرو سره خبرې اترې وشوې او په ملاقات یې خوښ شوم. کله چې د سمینار څخه فارغ شوو نو ملګري طایر ځلاند ویل چې اوس به زما سره ځې. اول به د باغ بالا او بیا به د کابل ښار سیل وکړو. او بیا به شپې ته زما سره میلمانه یاست.

طایر ځلاند زلمی شاعر ادیب او د تلویزیون او راډیو تکړه ویاند دی د (خوشبو نه وینه د رنګونو څاڅي) او (لپه کې رڼا) یې شعري ټولګې چاپ دي او د (پښتو غزل تنقیدی جاج) یې نثري اثر دی د دې تر څنګ یې په مختلفو مطبوعاتو مجلو اخبارونو او انټرنیت له لارې علمي ادبي مقالې هم وخت په وخت خپرېږي. ماشوم توب یې د مهاجرت په حالت کې زمونږ سره په کوهاټ کې تیر کړی دی او هم دلته یې سبق ویلی او د دینی زده کړو نه یې د کوهاټ ملګرو سره د خپلې مینې رشته قایمه ساتلې ده هم دا علت و چې مونږ هم ورته ترې اجازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضروري ګڼله او طاير ځلاند هم راسره ومنله او يون صاحب هم په رونې تندي اجازه راکړه. خو يون صاحب پر طاير ځلاند دا تاکيد هم وکړو، چې سهار يې بيرته وختي ما ته راورسوه.

وروستو ما زديګر وخت مونږ باغ بالا ته لاړو. هلته مو د کويټې نه راغلی ميلمه شاعر فضل الهی پتمن، فريد احمد تسکين او صالح محمد سره هم ملاقات وشو. په دوی کې نمړی دواړه ښاغلي خو مونږ په اول ځل وليدل. البته صالح محمد مونږ سره په کوهاټ کې د غلام باندې کيمپ کې اوسيدو. او مونږ سره به په ادبي بنډارونو او مشاعرو کې شريکيدو. نو زمونږ سره يې پيژند ګلوي وه د هغه په ليدو مونږ او زمونږ په ليدو هغه ډير خوښ شو او د يو بل سره مو تيرې خاطرې رايادی کړې د ملګرو د حال احوال تپوس پوښتنه وشوه او ملګرو تصويرونه وويستل او بيا د لمر پرېوتو سره مونږ د کابل ښار سيل ته روان شوو او د کابل په مختلفو بازارونو سړکونو او مشهورو ځايونو ورغلو.

دلته پخوانۍ ودانۍ هم موجودې وې چې پيړۍ پيړۍ پخوا جوړې شوې وې او د محتلفو مذهبونو او تهذيبونو ترجماني يې کوله او اوسنۍ ودانۍ مو هم وليدې چې د نړيوال معيار مطابق جوړې شوې وې. د جنګونو په دوران کې په نخښه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیوالونه مو هم ولیدل چې د ګولیو او غوټو غارونه او سوري اوس هم پکې څرګند وو لکه د دغو ودانیو لیدو سره راته ماته د افغانستان مړ دکیو زړه کلن تاریخ را وړاندې شو او د مختلفو قومونو او تهذیبونو تصویر یې د سترګو وړاندی ودریدو خصوصا د جنګونو او بریدونو یو طویل تاریخ راته را یاد شو کله د کوروش د سرو لښکرو یرغل او کله د سکندر یرغل، کله د ساسانیانو واک کله د پینوهونګانو واکمنې کله د غربي ځواکونو حملې او کله د نورو قومونو تیري کله صفویان او کله سامانیان، غزنویان او بیا چنګیرخان او ګوډ تیمور ظلمونه او حکومتونه چې د افغانستان په خاورو دغو ټولو قومونو د قبضې او واکمنۍ هڅې کړي دي، خو بریالی شوي نه دي چې ټول عمر یې حکومت پرې وکړي ځکه چې دا خاوره دا وطن او دا هېواد د افغانانو و او وي به او د ډیرو جنګونو او کوششونو ناکام کیدونه پس ټولې نړۍ د افغانستان څخه لاس واخستو او په ۱۷۰۹ په لومړي ځل د میرویس نیکه د مشرۍ لاندې افغانانو خپل نظام جوړ کړو. او بیا په ۱۷۲۳ کې ابدالیان د دې هېواد واکمن شو او په ۱۷۷۲ ء کې یې د احمد شاه ابدالي درانې په مشرتابه یو مضبوط او مستحکم حکومت جوړ کړو. او د تاریخ په اوږدو کې په اول ځل د افغانستان په خاوره د افغانانو فراخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنسټ حکومت قایم شو چې تر اوسه پورې د افغانانو حکومت قایم دی.

د تاریخ له مخې د افغانستان نومونه مختلف پاتې شوي دي چې د جملې څخه یې سجستان هم دی دا داسې هېواد دی چې تر ټولو زوړ تاریخ لري او افغان داسې مضبوط او توانا قوم دی چې تل د جنګ په حالت کې پاتې شوی دی. کله د خارجي یرغلګرو او تعرض کوونکیو خلاف مورچه زن دی او کله د خپل منځي قبیلوي جنګونو په ولقه کې دی. او د افغانستان په سمه او غر، شاړه دښته صحرا او بازارونو هر ځای کې دغه انځور موجود دی.

مونږ د کابل ښار په ننداره وو خو وخت ماښام شو او زیات دوکانونه تړلی شوي وو. خصوصا د کتابونو دوکانونه تړلي وو سره د دې چې په یو ځای کې د کتابونو لوی بازار و او په زمکه د کتابونو لوی تعداد موجود و خو دوکانداران د تګ په حال کې وو او کتابونه یې راغونډول ځکه مونږ تري کوم کتاب وانه خستی شو او بیا چې په وړاندې لاړو نو د کابل تاریخي جماعت پل خشتي ته لاړو او دلته مو د ماښام لمونځ ادا کړو. دا ډیر ارت بیرت او لوی مسجد دی چې په لیدو سره یې د پیښور مهابت خان جماعت یا لاهور بادشاهي مسجد مونږ ته رایاد شو. په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جماعت کې د لمونځ ګذارو زیات تعداد موجود و سره د دې چې د جمعې لمونځ شوی و خو بیا هم دومره خلک وو چې څو څو جمعې جوړېدی شوې. بعضې خلک پکې ناست وو او د جماعت د روحاني ماحول نه ئې خوند اخستو د لمونځ نه پس مو د دې تاریخي مسجد سیل وکړو او مختلفی برخې مو ولیدې او بیا د طایرځلاند د کور په طرف روان شوو چې د کابل په اطرافو کې موقعیت لري.

دغلته مونږ د شپې ناوخته ورسیدو چې زیات مزل مو پیاده وکړو د دې فایده دا وه چې سیل مو ښه وکړو په دې وخت کې زمونږ درې ملګري میالطیف شاه شاهد ، وارث نایاب او حسینه ګل زمونږه جدا شوي وو. نه ده معلومه چې هغوی کوم خوا ته تلي وو. خو شپې ته بیرته خپلو کمرو ته ژوندون تلویزیون ته تللي وو.

مونږ چې د طایرځلاند کور ته راورسیدو نو د هغه نورو وروڼو واصف الله شمس، سایرځلاند او څو نورو ځلمیو زمونږ تود هرکلی وکړو. واصف الله شمس د پښتو شاعر دی او زمونږ سره په کوهاټ کې ډیر پاتې شوی دی. ټولې دیني او عصري زده کړې یې هم دلته کړي دي او لکه د طایرځلاند یې د فراغت دستار تړلی دی دی. په ننګرهار کې اوسیږي. خو د ورور کره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

میلمستیا راغلی و ، خو ښه ده چې زمونږ سره یې هم لیده کاته وشو. د ماسخوتن ډوډۍ خوړلو نه پس ملګرو تر ناوخته خبرې اترې وکړې او د یو بل د حال څخه یې ځانونه خبر کړل.

سهار چې مونږ پاڅیدو نو د لمونځ لپاره زه او اعجاز ختک صاحب ووتلو او چې څه مزل مو وکړو ، نو یو جمات په نظر راغلو خوله بده مرغه د اوبو کمبوت مسله پکې موجوده وه خو بیا هم اودسونه مو وکړل او لمونځ مو هم وکړو. کله چې واپس راغلو نو خبر شو چې زمونږ ملګري ډاکټر صابر خان شینواري واپس تلی دی او د ځان سره یې فضل الهی پتمن هم بوتلی دی که څه هم ډاکټر صاحب وړاندې ویل چې ټول سفر په دې رنګین و ، خو سهار چې ټول ملګري اوده وو نو ډاکټر صاحب د موقعې نه فایده اخستي وه او پښې یې سپکې کړې وې.

مونږ چې د سهار چای وڅښلې نو بیا ژوندون تلویزیون ته راغلو دلته مو دمه وکړه او بیا د استاد اسماعیل یون صاحب سره د کابل بابا هوټل ته لاړو. هلته زمونږه ډیره ښه میلمستیا وکړی شوه. کله چې د ډوډۍ نه فارغ شوو او لاندې راکوز شوو نو حسینه ګل خور څو وارتپوس وکړو هغه نایاب څه شو؟ نو یو ملګري ځواب ورکړو چې نایاب دی نو بیا یې څه له تپوس کوې چې په دې ټول ملګري په خندا شو. او لږه شیبه پس نایاب هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلو چې د لاس مينځلو د پاره غسلخانې ته ننوتی و د ډوډۍ نه چې اوزګار شوو نو د ژوندون په طرف روان شوو دا د جمعې مبارکه ورځ وه، ځکه ملګرو غوښتل چې د افغان ادبی بهير په اوونيزه غونډه کې برخه واخلي کومه چې په هره جمعه دايريږي. دا خبره ټولو ملګرو په يو اتفاق سره خوښه کړه او بيا د يون صاحب په اجازه د جمعې د لمونځ وروستو مونږ ټول ملګري د افغان ادبی بهيرغونډې ته لاړو.

کله چې د غونډې ځای ته ورسيدو نو غونډه پيل شوې وه. ايجنډا هم ټاکل شوې وه. خو کله چې د غونډې ملګرو مونږ وليدو نو د غونډې صدر اعلان وکړو، چې د ميلمنو خبرې به واورو شعرونه به وو ايي او ټاکلې ايجنډا به بلې غونډې ته پريږدو. په دی پريکړه ټول يوه خوله شوه او بيا د ميلمنو سره اعجاز خټک صاحب او ميرمن حسينه ګل هم د ميلمنو په ځوکيو کيناستل دلته مو نجيب الله منلی، عبدالجبار ځپاند، نثار صاحب، رودوال صاحب، همايون هېواد، الحاج ډاکټر نعمت ګل پرګنيز، افضل شيرزاد، نور ګل شفق، سيد جيلانی جلان، ترابي منګل، جاويد اوربل، پښتونيار، شمس الدين شمس، فضل الرحمن پاځون، محمد عزيز تحريک. اسد الله غضنفر، اسلام زوی، علم ګل سحر، پير محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاروان، زلمی هنرمند جاوید امرخېل او یو شمیر نور شاعران ادیبان او پوهان مو دلته ولیدل. مونږ ورسره خپل احساسات او خوښي شریکه کړه او دوی هم زمونږ په راتګ بیخي زیات خوښ وو.

کله چې د بهیر غونډه پای ته ورسیده، نو یو شمیر کتابونه ملګرو یو بل ته ډالۍ کړل او چې مونږ د بهیر د دفتر څخه لاندې راکوز شو، نو حسینه ګل خور بیا حیرانه وه او دا تپوس یې کولو چې نایاب څه شو؟ او چې یو ملګری بیا ورته وویل چې هغه نایاب دی، نو بیا څه لپاره د هغه تپوس کوی؟ په دې خبره یو ځل بیا ټول په خندا شو. په دې موقع هر یو شاعر زمونږ میلمستیا کول غوښتل او مونږ ته یې بلنه راکوله، خو زمونږ عذر دا و، چې مونږ د استاد یون صاحب میلمانه یو او د هغه د اجازې پرته هیچرته نه شو تللی او چا یې ښه چې ملګرو به زمونږ غذر قبول کړو، خو بیا هم هغوی مونږ ته ډیره مینه راکوله البته ښاغلي پیر محمد کاروان صاحب یوه منځنۍ لاره وو یسته ویل یې که د ډوډی میلمستیا مو د یون صاحب سره ده، نو بیا به زما سره چای څښئ او خبره چې د چایو راغله نو په افغانستان کې مونږ توري چای بیخي کمې ولیدې ورسره د څښلو اوبه هم عامې کمې لاس ته راتلې البته هر خاص وعام فلټر شوې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوتلونو او به څښلې چې په ډېره کمه بیعه لاس ته راتلې په هرځای کې به خلکو د بوتلونو اوبه استعمالولې.

د پیرمحمد کاروان صاحب فن او شخصیت دومره خوږ او د قدر وړ و چې ملګرو ورته انکار نه شو کولی او بیا یې مونږ ګلبهار هوټل ته بوتلو د ټولو میلمنو لپاره یې د چایو بندوبست وکړو، چې پکې بعضې مقامي ملګري هم شامل شو. د چایو سره یو شمیر نور خوراکونه هم راوړل شو او یوه شیبه مونږ د چایو د خوند تر څنګ د کاروان صاحب علمي ادبي خبرې او خاطرې واوریدې او کله چې خبر شو چې زما (لیکونکي) تعلق د پښتو ورځپاڼې وحدت سره دی. نو ډېر خوشحاله شو او ویل یې چې وحدت اخبار سره مې دومره مینه ده چې یو وخت داسې هم و چې زه به میاشت پس د خوست نه میران شاه ته راتلم نو د یوې میاشتې اخبارونه به مې یو ځای له ځانه سره وړل او بیا به مې لوستل ځکه چې دغه وخت خوست ته وحدت اخبارونه نه راتلل.

کاروان صاحب د خپل فن او شخصیت دواړو په حواله خپل یو ځانګړی خوږلت او شخصیت لري زمونږ د ټولو ملګرو یې ډېر په ورین تندي ملتیا او میلمستیا وکړه او بیا چې کله ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ د ژوندون ودانۍ ته حرکت وکړو نو ډیر په مینه او عزت یې رخصت راکړو.

کله چې خپلې کمرې ته راغلو نو دلته د پښتو لوی شپږونکي لیکوال او پوهاند استاد زلمی هېواد مل زمونږ په انتظار و د هغه سره مو ولیدل او ښه شیبه مو سره په بیلا بیلو ادبي او علمي موضوعاتو خبرې وکړې. ښاغلي له ما څخه د بخاریانو پ هکله معلومات وغوښتل، ځکه چې هغه د هغو بخاریانو په هکله څېړنه کوله کومو چې د پښتو ادب خدمت کړی دی. په دې مهال زلمي لیکوال نورولی سعید شینواري زنګ ووهلو ویل یې چې نن د شپې ډوډی به مو زما سره وي. مونږ ورته خپل عذر وکړو، خو ویې نه مانه او باالاخر مونږ ورغلو او چې مونږ ورغلو نو په ډیره مینه یې زمونږ هرکلی وکړو او د ټولو ملګرو تپوس یې وکړو، بیا یې ګلبهار هوټل ته بوتلو او هلته یې زمونږ د ملګرو میلمستیا وکړه ماخوستن ترې مونږ رخصت واخستو او د ژوندون ماڼۍ ته راغلو دلته نن د شپې مهال د افغانستان د ملي تحریک له طرفه د پښتنو او بلوڅو سره د پیوستو ورځې په ویاړ د یوې غونډې او جشن تابیا شوې وه، چې په ډیر ګڼ شمیر کې ورته خلک راغلي وو. په دوی کې نوموړي پوهان، لیکوالان. ژورنالستان، شاعران، هنرمندان، سیاستوال او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت مین عام وګړي شامل وو. ګیرچاپیره بلپونه لګیدلي وو او دغه دستوره د ژوندون تلویزیون د لارې نیغ په نیغه ښودلې شوه. نو د دې لپاره لویې لویې کیمرې هم لګیدلې وې. په سرکې یو شمیر وینا کوونکیو ویناوې وکړې یون صاحب د پښتنو او بلوڅو په تاریخ او یو والي وغږیدو څو شاعرانو شعرونه واورول او بیا هنرمندانو د خپل هنر په زریعه انقلابي ترانې او نغمې زمزمه کړې په دې ټولو مصروفیاتو کې زلمي شاعر او ادیب فرید احمد تسکین زمونږ سره ملګری و چې زمونږ رهنمایي به یې کوله او د لیکوالو شاعرانو هنرمندانو او نورو ملګرو پیژندګلو به یې راسره کوله. د شپې ناوخته دا دستوره پای ته ورسیده او بیا چې مونږ خپل استوګن ځای ته راغلو نو تر ناوخته ویښ وو او د کابل د دې تاریخي او یادګار سفر ښې خاطرې مو په ذهنونو کې په غورځنګونو وې.

مونږ چې کله په اول ځل د طورخم په لاره را دخل شو، نو په ټول افغانستان کې څو ورځې وړاندې په ۱۹ اګست ۱۰۱۳ د استقلال یا ازادۍ او خپلواکۍ ورځ تیره شوې وه، ځکه نو هرطرف ته د ملي بیرغ تور سور او شین رنګونه جوت وو، په هر مخ د خوښۍ اثرات څرګند وو د بیرغ سره دومره مینه خلکو لرله چې په دوکانونو کورونو بازارونو لارو کوڅو او نورو اولسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاماتو کې به اويزاند وو بعضې خلکو ترې پګړۍ او پټکې جوړ کړي وو. هر څوک به ورته ډیر خوشحالیدل او حتی په بعضې ځایونو کې مو ولیدل چې خلک خصوصا ځوانان ورته ګډیدل او خلکو به ملي بیرغ ښکلولو بیا مو دا هم ولیدل چې په پنځه ورځو کې مو د پنځه سانحو د پاره د بجلۍ (برېښنا) نیشتوالی نه دی لیدلی او برق پکې پریمانه وو دا هم د افغانانو خوش بختي ده، چې د برېښنا شتون یې په برخه دی ځکه چې نن سبا د برېښنا نه بغیر ژوند ګران دی. ولې چې هرڅه د بریښنا په زریعه پرمختګ کوي او د ژوند ډیر کارونه د برق د لارې روان دی که چیرې برق نه وي نو دغه ټول کارونه به په ټپه ودریږي غرض دا چې برق د ژوند لپاره اوس د لازمي جز حثیت خپل کړیی او که دغه نعمت نه وي ژوند به نیمګړی وي. په دې لحاظ سره افغانان ډیر نیکمرغه دي چې دا نعمت ورته په برخه دی.

سهار چې مونږ د چایو نه اوزګار شوو نو د زلمي شاعر جلال امرخیل سره یو شمیر نور شاعران زمونږ سره د لیدو کتو په خاطر راغلی وو، چې په هغوی کې انعام الله ګوهر، عمادالدین دوران او یو شمیر نور ملګري شامل وو د هغوی غوښتنه وه چې مونږ نن د هغوی میلمانه شو خو زمونږ وخت پوره شوی و او واپس تګ هم ضروري و په دی خاطر مو ترې رخصت وغوښتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د دې چې جلال امرخیل ډیر زور وکړو چې مونږ پاتی کړي تر دې پورې چې ویل یې تا سو زه پخپل موټر کې د طورخم پورې رسوم او آخري یې تر دې وویل چې غرمه به زمونږ سره تیروی خو زمونږ ملگری مجبور وو ځکه چې بعضې ملگري سرکاري نوکران وو او د هغوی رخصت پوره شوی و او سبا ته یې حاضری ضروري وه، ځکه نو په ډیره مجبوری سره مو ترې رخصت راوخستو که څه هم دغه ملگري لږ خفه هم شو، خو زمونږ مجبوري هم مهمه وه او بیا سهار نهه بجې مو د کابل نه حرکت وکړو.

استاد یون او د ده د ژوندون تلویزیون ټولو کارمندانو مونږ په ډیر غزت او درناوي سره رخصت کړو او زمونږ ملگرو دا سې محسوسول لکه چې د خپل لوی کور نه مونږ واپس روان شوو د کابل ټول یادونه مو په زړه کې ځای کړي وو په ټوله لاره د دغو کوربنو او ټولو شاعرانو لیکوالو او عامو وگړو زمونږ د ملگرو د خدمت او میلمستیا خاطرې مو په زړونو کې وې او دا مو ویل چې مونږ په د دوی دا مینه جذبه او دا خدمتونه کله هم هیر نه کړو هم په دغو خوږو خاطرو کې ماسپښین جلال آباد ته راورسیدو د ملگرو خیال و چې دلته به د امیر امان الله خان، استاد ملنگ جان او د ستربابا فخر افغان خان عبدالغفار خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزارونو ته لاړ شو ، تر څو د دوی زیارت هم وکړو او ورته دعا هم څو زمونږ موټروان راسره ملګرتیا نه کوله ګنې مونږ ورته ویل ګوره تا سره دا خبره شوې ده ، چې جلال آباد کې به دوی لږ ماتلیږي او زیارتونه به کوي ، خو هغه نه منله زمونږ بعضې ملګرو هم ویل چې ناوخته کیږی او زیارتونه نه کوو خو بعضې ملګرو خصوصا عبدالرحمان افغانیار ، جان محمد رزګر او شیرالرحمان بیتاب ویل چې زیارتونو ته خامخا ځو او بیا هم داسې وشو. موټروان مو رخصت کړو او مونږ اول د امیرحبیب الله خان او امیرامان الله خان قبرونو ته لاړو دوی ته مو دعا وکړه بیا د ملنګ جان قبر ته لاړو هغه مو ولیدو ، چې ډیر د خسته حالۍ سره مخ و ، خو اوس ویلی شي چې د استادیون له اړخه دغه قبر دوباره جوړشوی دی.

د دې نه پس شیشم باغ په طرف د باچاخان مزار ته راغلو دلته د بابا لوی کور دی ورسره ښه کافي ځای دی ، خو اوس مهال د نوې ودانۍ کار شروع و چې ډیر په لویه پیمانه کیږي دا کار په ډیرې تیزۍ سره روان دی او په دې کې لایبریري (کتابتون) میلمستون د باچاخان د اثارو د پاره ځانګړی ځای او داسې نورې برخې شاملې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغو ټولو مشرانو زيارتونه مو ډير په بيړه سره وکړل ځکه چې مونږ ته د ګمرک چارواکي په انتظار وو زمونږ لپاره يې د ډوډۍ بندوبست کړی و ، په دغه اساس چې د جلال آباد نه د طورخم په طرف روان شوو نو تقريبا دريې بجې وې چې مونږ د طورخم ګمرک ته راورسيدو دلته د ګمرک چارواکي زمونږ په انتظار ستړي شوي وو ، ځکه چې درې څلور ساعته انتظار يې کړی و ، چې ډير ګران کار دی. په دغه ورځ د دوی رخصتي هم وخته وي خو زمونږ لپاره ناست وو چې مونږ يې مننه هم وکړه او بخښنه مو هم ترې وغوښته چې زمونږ په وجه تاسو دومره اوږد انتظار وکړو. کور يې ودان ويل يې هيڅ خبره نه ده تاسو ميلمانه ياست ستاسو په مونږ ډير حق دی او هر يو ملګري د دې هڅه کوله چې کم نه کم خوراک وکړي او زر تر زره ځان اوزګار کړي ځکه چې وخت کم او سفر زيات وو هم داسې وشو او په يو څو منټونو کې مو ډوډی وخوړه او بيا مو د ګمرک له چارواکو څخه اجازه واخسته د خدای په اماني وشوه او يو مامور يې زمونږ سره ملګری کړو ، چې د هغه دا زمه واري وه ، چې موټر ونيسي او مونږ پيښور ته ورسوي دغه ملګري زمونږ لپاره يو نوی موټر ونيولو او موټروان يې پوهه کړو ، چې ميلمانه دي په غذاب يې نه کړې او پيښور ته يې ورسوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مازدیګر مو د طورخم څخه حرکت وکړو د موټروان سره مو خبرې اترې وکړې نو معلومه شوه، چې هغه د خاطر افریدي مرحوم خوریې و. که څه هم د شعر او ادب سره یې ډیره علاقه نه وه، خو بیا هم د خاطر افریدي په شعرونو مین و او کله چې مونږ د خیبر په خړو غرونو کې راتیریدو نو ما ته یې د خاطرافریدي دا شعر بیا رایاد شو چې:

د خاطر رنګین غزل ته حیرانیږم

په دې خړ خیبر کې څه دي بې له خاورو

او بیا چې د خیبر په دره راواوښتو نو دا شعر مې له ځان سره زمزمه کړو چې:

د خیبر دره خو لار د تلو راتلو ده

په کابل او پېښور کې افغان یو دی

په لاره کې ډیر خنډان او مشکلات موجود وو، ځکه چې د سړک جوړولو کار شروع شوی دی د دې وجې نه اکثرو ځایونو کې ګڼې لارې بدلیږي او په کچه لارو تګ وي، خو زمونږ موټروان ډیر پوهه و دا سې لارې ورته معلومې وې چې مونږ یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډېر لږ وخت کې پېښور ته راورسولو کله چې د کارخانو او بیا د حیات آباد وادنۍ مونږ ولیدې نو بیخي د کابل تصویر مو په زړه شو دلته او هلته یو شان خلک یو شان کړه وړه رسم ورواج او یو شان ودانۍ دلته دا خبره هم باید وکړم، چې کله مونږ کابل ته روانیدو، نو مونږ د کابل یو وحشي او کنډر کنډر تصویر په ذهن کې وړی و. کوم چې مونږ ته تېریو الو رسنیو راکړی و، په کوم کې چې مونږ د کابل وجود زخمي زخمي لیدلی و. په کابل کې د انسانیت هډو تصور نه و هلته د قتل وغارت بازار ګرم و هلته هر څوک جلاد و د هر چا سره توره او ټوپک په لاس کې و بمونه او مړدکې د هغوی مشغولا وه چاودنې او وژنې یې روزګار و. تباهي او بربادي یې پیشه وه جوړې ودانۍ ړنګول یې خپل مسولیت ګرزولی و د انسان وینه تویول یې د افتخار باعث ګڼل د بیا ودانۍ تصور پکې معدوم و د نوي کهول لپاره د ذده کړو او هنر لارې تړلې شوې وې بس په لنډه به داسې ووایو چې کابل قصاب خانه وه...

کله چې مونږ د دغه انځور سره د کابل په ځمکه قدم کیښودو، نو مونږ ته دغه انځور بیخي دروغژن ښکاره شو او دغه ټول تبلیغات شنډ وختل کابل کې خو یو نوی انځور او نوی ماحول و. دلته ژوند ډېر خوشحاله و. دلته امنیت و د خلکو ژوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې عادي و بلکې د کابل په بازارونو مارکيټونو او هوټلونو کې خو داسې محسوسيدل لکه چې مونږ د پيرس په بازارونو کې سيل کوو. کابل اوس د پيرس په طرز ترقي کړې ده او کله چې ما د کابل دغه پر مخ تللی او حقيقي تصوير وليدو، نو دغه دروغژن او وحشي انځورمې وغورزولو او ما هغه تصوير په زړه کې راوړو کوم چې ما د سر په سترګو ليدلی و او هغه بيخي د پښتنولۍ تصوير دی. هم د دغه تصوير سره زمونږ سفر دوام درلود، چې عين د ماښام د بانګونو سره مونږ د رينګ روډ په لاره د قمردين ګړهۍ پل ته راورسيدو چې د کوهاټ په روډ واقع دی.

دا هغه مقام دی چې د کوهاټ ګاډي د پېښور نه راځي مونږ موټروان ته د اودريدو وويل او بيا مو د لطيف شاه شاهد، وارث خان ناياب او خور حسينه ګل نه اجازت واخستو. اګر چې هغوی مونږ ته ويل شپه زمونږ سره وکړئ، خو مونږ ورته خپل عذر وړاندې کړو او بيا مو ترې رخصت راواخستو او زه او اعجاز خټک صاحب د کوهاټ په طرف روان شوو او تير ماخوستن کورونو ته په خير خيريت او خوشحالۍ سره راورسيدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته دا یادونه هم باید وکړم، چې یو شمیر ملګري لکه عبدالرحمان افغانیار جان محمد زرګر او شیرالرحمان بیتاب زمونږ نه په جلال آباد کې پاتې شوي وو. چې بیا وروستو راغلل او مونږ چې کله راغلو نو تر او سه پورې مو د کابل د سفر ټولې خاطرې په زړونو او ذهنونو کې خوندي دي. په دی هیله چې الله تعالی دې افغانستان یو د امن او سوکالۍ هېواد جوړ کړي اوس چې دلته ټولټاکنې هم وشوې او د ناټو عسکر هم تللی دي. نو باید چې ټول افغان ملت نړیوال او ګاونډیان یې د دې هېواد د بیا ودانۍ او پرمختګ لپاره خپله خپله برخه کردار ولوبوي. تر څو لکه د کابل ټول افغانستان یو پرمخ تللی هېواد وګرځي. ټول افغان مهاجرین هېواد ته بیرته راشي او نور د پردیو د نوکرۍ او زور زیاتي ښخه وژغورل شي د افغانستان تاریخ او تمدن د ټول جهان د پاره مهم دی باید چې د دې اهمیت په خاطر افغان اولس د خپل هېواد د بیا رغونې او ساتنې د پاره په یو اتفاق کار وکړي چې دلته بیا د نړۍ سیلانیان رامات شي او د افغانستان په تاریخي اثارو او قومونو نورې څیړنې او لیکنې وشي، سفرنامې اولیکلی شي او د افغانستان پخوانی او اوسنی انځور نړۍ ته وښودل شي. د افغانستان دا سفر به تل زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زړه او ذهن کې خوشګواره او زړه راکښونکې خاطرې ژوندۍ ساتي او ما به د افغانستان سفر ته بيا بيا هڅوي...

دلته به دا هم د پام وړ وي؛ چې د ښاغلي اسمعيل يون سره مې يوه لنډه شان مرکه کړې چې بيا په ورځپاڼه وحدت کې خپره هم شوه، دلته يې تاسو درانه لوستونکي هم ولولئ:

استاد پوهنوال محمد اسماعيل يون معروف ليکوال، مفکر، سياستوال، ژورنالست او د ژوندون تلې ويژيون او د افغانستان ملي تحريک مشر دی. هر وخت په خپلو فعاليتونو کې بوخت وي او د چا خبره چې د سر ګرولو وخت نه لري، خو هر کله چې زه د کابل په يکه توت کې د هغه دفتر ته لاړم او د مرکې کولو لپاره مې ترې وخت وغوښتو نو په ډير ورين تندي يې وويل ولې نه!

او بيا يې خپلو مامورانو ته وويل چې هر څوک راځي لرې يې ماتل کوئ! تر څو زما مرکه وشي. خلک يې هم بند کړل زما سره يې په ډير تفصيل سره خبرې وکړې او د هر سوال ځواب يې په بشپړ ډول راکړو.

زما لومړۍ پوښتنه د ژوندون تلويزيون په لړ کې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یون صاحب وویل تاسو ته پته ده چې موجوده وخت د میډیا دی او بیا د پښتو میډیا خو ډېر ارزښت لري او هغه هم ټي وي چینل ته. ما هم په دغه اساس پنځه کاله وړاندې د پښتو ټي وي چینل لپاره هلې ځلې پیل کړې او ځمکه می پیدا کړه بیا مې پرې ابادي وکړه او د وخت د تقاضو سره سم او هماهنګ الات مو پیدا کړل او د تجربه کارو او تعلیم یافته زلمیو یوه ډله مو برابره کړه، چې درې کاله کې دغه پروسه سرته ورسیده او بیا څه د پاسه دوه کالونه وړاندی ژوندون ازمایشي نشرات پیل کړل، چې دورانیه یې اول دوه ساعته بیا څلور بیا اته او اوس مهال څلیریشت ساعت ته ورسیده، زمونږ په خپرونو کې ادبی، مذهبي، اسلامي، کلتوري، تعلمي، هنري، سیاسي او د ژوندون په هر اړخ بحثونه کیږي او ژوندون لومړی ټلي ویژیوني شبکه ده، چې خپل دفتر خپل الات. ځانګړي ماموران او کارمندان لري، چې ټول تعلیم یافته او د نوي دور د ټیکنالوژۍ څخه د ګټې جوګه دي.

یون صاحب وویل چې ما د خپل کار شروع په څلورسوه ډالرو کړې وه او اوس مهال زمونږ اداره په سلو کې اتیا فیصده ضرورتونه پوره کوي. پاتی د ملګرو په مرستو سرته رسوو او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټلي ويژيوني شبکې ټول مصرفونه زمونږ پښتانه ملګري پوره کوي چې زه يې د خپلې ژبې او کلتور سره د دغې مينې قدر کوم.

يون صيب وويل چې زمونږ هدف د پښتون قوم بيدارول باسواده کول او د جنګونو څخه ژغورل دي او مونږ پخپلو سپڅلو مقصدونو کې بريالي شوي يو، اګر چې په دې لار کې مونږ د بيلابيلو ستونزو سره مخ يو او د ګواښونو لاندې يو. هر وخت مو سر ته خطر دی خو بيا هم خپل کارمو په چټکتيا سره روان ساتلی دی،

ما ويل يون صيب تاسو د ملي تحريک په نوم يو ګوند هم جوړ کړی دی. د دې موخه څه ده؟

نو يون صيب وويل چې په موجوده وخت کې پښتانه تار تار دي. د دوی راغونډول او په سياسي عمل او د بيا رغونې په کارونو کې برخمن کول په راتلونکيو ټولټاکنو کې د دوی د رول او ارزښت زمونږ بنيادي مقاصد دی. او تر اوسه پورې زرګونو ځوانانو زمونږ سره په ملي تحريک کې غړيتوب تر لاسه کړی دی او ډير په تيزۍ سره په وړاندې روان دی چې په راتلونکيو صدارتي ټاکنو کې به يو مناسب پښتون مشر تابه ته خپله رايې ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یون صیب وویل چې تحریک به د افغانستان کورنیو او ټولې نړۍ کې مشیتو پښتنو د ستونزو هواري لپاره وخت په وخت سمینارونه، بحثونه او په لویه پیمانه غونډې کوي، چې د نړۍ د هر ملک نه به ورته پښتانه پوهان رابللی شي او د خپلو ستونزو د هواري لپاره به خپل فکر زمونږ سره شریکوي، دا وویل چې د نن پښتون قوم بنیادي مسله د تعلیم، نشتوالی، د پردي جنګ کورته راوړل او خپل منځي اختلافات دي چې مونږ به د دغو مسلو د هوارولو لپاره هر لر هڅې کوو د لر او بر پښتون ستونزې یو شان دي باید په یوه خله د خپلو ستونزو د هوارولو لپاره کار وکړو،

د یون صیب په خیال د افغانستان او سیمې د جنګ ختمولو لپاره هم دغه بنیادي تګلاره ده. ده وویل چې اولس مشر حامد کرزی حاضر وخت د شمالي ټلوالې د اثر لاندې دی او د پښتون قوم او ژبې لپاره یې هیڅ کار نه دی کړی او د نورو قومونو او ژبو خدمت ته یې کار ویلی دی،

یون صیب دا هم وویل چې په راتلونکیو ولسمشریزو ټاکنو کې باید د افغان کډوالو لپاره د رایې ورکولو موقعې برابرې کړی شي، چې دغسې به فایده پښتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسمشر ته ورسي، ولی چې په خارج کې زیات پښتانه کډوال مشته دي.

ده دا هم وویل چې زمونږ په اطرافو کې پښتانه اباد دي چې دوی د بعضې قوتونو له خوا د تعلیم څخه بې برخې ساتلی شي او پردي جنګونه پرې تپلی شي خو خپل پښتانه هم په دغه جرم کې ورسره ککړ دي. کوم خلک چې تعلیم وکړي هغوی کابل او اروپا ته لاړشي د ارامی ژوند تیروي او عام وګړي جنګونو او جهالت کې پریږدي. باید دغه ټول وګړي باسواده او له جنګونو څخه وژغورلی شي.

ده وویل طالبان او نور مخالفین باید په سیاسي عمل کې برخه واخلي او د هېواد لپاره خدمت وکړي.

ده وویل چې ما د **۳۵** نه زیات کتابونه په بېلا بېلو موضوعاتو لیکلي دي. باید دغه ولوستل شي. چې هر چا ته خپله څهره ښکاره شي، ده زیاته کړه، چې د افغانستان دولت ته پکار دي چې د افغان کډوالو لپاره زمینه برابره کړي ترڅو دوی خپل هېواد ته واپس راشي او نور د پردو د غلامۍ څخه نجات ومومي. ده زیاته کړه چې ملي تحریک به د ټول افغان ملت د ذده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړو او سوکالۍ لپاره کار کوي او ژوندون ټلوېزیون به یې د لارې مشال وي باید پښتانه په دغه رڼا کې خپل مرام ته ځان ورسوي، ځکه چې د ملي تحریک هر زلمي سره د علم رڼا ده او رڼا هره تیاره لرې کوي، تمبوي او تښتوي یې د جنګ څخه کرکه او نفرت کوي د امن او مینې اخوت او صداقت پرچار کوي او د خپل ګران افغانستان د بیا ودانۍ او د زلمي کهول د تربیت مسولیت په غاړه لري، او خپل افغان ملت د جنګونو د غذاب څخه ژغوري.

استاد یون وویل چې ټول افغان ملت ته زما دا پیغام دی چې ملي تحریک د بیرغ لاندې راجمع شي، ترڅو د نړۍ د نورو قومونو په څیر خوشحاله او سوکاله ژوند تیرکړو او د جنګونو څخه نجات ومومو.

په هر صورت له استاد یون څخه مو لږ وخت غوښتلی و، خو چار یې ښه چې تر څو پورې مې پوښتنې کولې په اطمینان سره یې ورته ځوابونه ویل خو ما سره د هغوی د مصروفیاتو او د راتلونکیو میلمنو د انتظار احساس و، ځکه چې ورسره خبرې رالنډې کړې وی.خو په دغه دوران کې خبرشوم چې یون صیب په پېښور کې هم ډیر وخت تیرکړی دی او د ده لهجه او کړه وړه بیخي پېښوري وو. د دې نه علاوه هم یو شمیر خارجي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېوادونو ته يې سفرونه کړي دي. د رښتيا خبره دا ده چې ډېر مناسب او موزون شخصيت دی. بلکه داسې به ووايم چې:

د جينۍ رنګ د درااينو دی

که مرګي پرېښود د کابل منږه به شينه

که چېرې افغان ملت په ده راټول شي نو ډېر ښه مثبت سوچ لري او د افغانستان جنګونو ته د پای ټکی کېښودلی او ملت له سوکالۍ سره مخ کولی شي.

پــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوټله تر کابله

فیروزخان صادق

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۳۳

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library